The Best TEACHER

ترکیب: دانش شما + محتوای بی‌نظیر تدریس ما

درسنامه آپدیت

تمرین و پاسخنامه

کوییز و آزمون

«آسان و روان، حرفه‌ای و متمایز تدریس کنید.»

تدریس ریاضیات

چند نمونه از نتایج درخشان برخی از همکاران مجموعه درس‌آموز: **(خرداد و تابستان ۱۴۰۴)**

- از یک جمع چند نفره خصوصی، تمام افراد نمره ۱۹/۵ یا ۱۹/۷۵ کسب کردند؛ (حسابان دوازدهم نهایی)
- از یک گروه ۲۷ نفره در آموزشگاه، چند نفر ۲۰ و اکثراً نمره بالاتر از ۱۵ نهایی و از یک گروه ۱۱ نفره، پنج نفر نمره ۱۹/۵ یا بالاتر و هیچ‌کدام کمتر از ۱۸ نبودند؛ (دوازدهم انسانی نهایی)
- از جمع شاگردان فقط یکی از اساتید، کسب ۱۰ رتبه دو رقمی منطقه ۲ در رشته‌های ریاضی، تجربی و انسانی. (کنکور ١٤٠٤)
- کسب درصد ریاضی فقط ۳ درصد کمتر از رتبه یک کنکور تجربی. (کنکور ١٤٠٢)

تدریس ریاضیات کنکور:

از متوسط تا پیشرفته و بسیار پیشرفته

100%

با ترکیب دانش خود و محتوای آموزشی ما، آسان، روان و مؤثر تدریس کنید!

(اختصاصی دبیران، مدرسان و اساتید)

درسنامه کنکوری

- بیان دقیق و کامل مفاهیم ضروری
- نکات لازم و سرعتی
- بیان نمونه‌ها از ساده به دشوار جهت تفهیم

\+

درسنامه ویژه شاگردان نخبه (۱۰۰ درصدی)
در انتهای هر مبحث

تنوع نمونه تست

تست‌های تألیفی، تست‌های جدیدترین کنکورها و معتبرترین آزمون‌ها با ترتیب مناسب آماده بررسی است.

تمرین تست

تعداد قابل توجهی تست تمرینی متوسط، دشوار و دشوارتر که به شاگردان واگذار کنید. (پاسخ‌نامه تشریحی تحویل می‌شود.)

دریافت جدیدترین نمونه‌ها:

۰۹۳۵ ٦۰۰ ٨٤٥٤

جزوات شخصی شما
برای تدریس حرفه‌ای ریاضیات کنکور

اطلاعات شخصی مدرس، لوگو و تبلیغات شخصی یا مدرسه یا آموزشگاه، روش‌های ارتباطی با شما و . . . روی جلد و در تمام صفحات درسنامه، به زیباترین شکل ممکن درج می‌شود.

و

در کل مجموعه، هیچ نام یا نشانی از گروه ما درج نمی‌شود.

TEST

فهرست

کنکور
ریاضیات گسسته

TEST

۱

نظریه اعداد (۱)

فهرست	صفحه

۱ انواعی از استدلال

در تعیین وضعیت هر گزاره (ادعا یا حکم)، یکی از این دو حالت رخ می‌دهد: «رد» یا «تایید». رد کردن نسبتاً ساده است:

نکته ۱

مثال نقض:

مثالی است که برای نشان دادن نادرستی یک حکم کلی آورده می‌شود.

(اگر بتوانیم برای یک حکم مثال نقض بیاوریم، در واقع اثبات کرده‌ایم که آن قطعاً نادرست است.)

توجه کنید:

مثالی که برای نقض یک حکم کلی آورده می‌شود، باید دارای دو شرط زیر باشد:

- فرضِ عبارت داده شده را برقرار سازد، ولی:
- حکمِ آن عبارت نادرست شود.

برای نمونه؛

برای رد گزاره‌ی شرطی: $(A\bigcap B=A\bigcap C \Rightarrow B=C)$، با تصور، رسم شکل یا کمی بررسی می‌فهمیم که گزاره نادرست است، باید مثال‌هایی از مجموعه‌ها بیاوریم که $A\bigcap B=A\bigcap C$ بوده، ولی تساوی $B=C$ برقرار نباشد.

مثال نقض:

$$A=\{۱,۲\}\ ,\ B=\{۱,۵\}\ ,\ C=\{۱,۳,۴\}$$

اعداد کدام گزینه کلیت حکم «حاصل‌ضرب هر دو عدد گنگ، عددی گنگ است» را نقض می‌کند؟

❶ $\sqrt{۶}$ و $\sqrt{۲۱۶}$ ❷ $\sqrt{۶}$ و $\sqrt{۱۲}$

❸ $\sqrt{۱۲}$ و $\sqrt{۱۸}$ ❹ $\sqrt{۱۸}$ و $\sqrt{۲۱۶}$

پاسخ

در مورد سه مجموعه‌ی ناتهی A، B و C، کدام رابطه با مثال نقض رد نمی‌شود؟

❶ $A-B=A-C \Rightarrow B=C$ ❷ $A\bigcup B=A\bigcup C \Rightarrow B=C$

❸ $A\times B=A\times C \Rightarrow B=C$ ❹ $A\bigcap B=A\bigcap C \Rightarrow B=C$

پاسخ

توجه فرمایید:

اطلاعات و تبلیغ مدرس یا آموزشگاه روی جلد و تمام اطراف این صفحه قابل درج است.

ممکن است با بررسی مثال‌های گوناگون، نتوانیم هیچ مثال نقضی برای یک حکم پیدا کنیم و تمام مثال‌های آورده شده، حکم را تایید کنند. توجه داشته باشید:

اولاً: هر تعداد مثال در تایید یک حکم آورده شود، باعث اثبات آن نخواهد شد، چون:

امکان دارد مثال نقض موجود باشد، ولی ما ندانیم.

ثانیاً: وقتی مثال‌های متعدد یک حکم را تایید می‌کنند، احتمال درست بودن حکم در حالت کلی بیشتر می‌شود.

در واقع:

گاهی با مشاهده‌ی چندین نمونه یا مثال، درستی حکم را قبول می‌کنیم.

این روش نتیجه‌گیری را **«استدلال استقرایی»** گویند که در علوم تجربی، کاربرد فراوان دارد.

اما در ریاضیات؛

بعد از به‌کار بردن استدلال استقرایی، حکم را به عنوان یک **«فرضیه»** می‌پذیریم.

برای این‌که فرضیه تایید قطعی شود، نیاز به اثبات دارد که توسط دو عامل زیر انجام می‌شود.

- **حقایق پذیرفته شده**

  اصول و احکامی که قبلاً درستی آن‌ها اثبات شده است.

- **روش‌های درست استنتاج**

  حقایق پذیرفته شده با روش‌های درست استدلال، مفروضات مسأله را به‌کار می‌برند تا یک حکم جدید اثبات شود.

حقایق پذیرفته شده:

برخی حقایق پذیرفته شده که اطلاع از آن‌ها ضروری است را ببینید:

- هر عدد زوج به صورت $2k$ و هر عدد فرد به صورت $2k-1$ است.
- هر عدد گویا را می‌توان به صورت کسر $\frac{m}{n}$ نوشت که m و n دو عدد صحیح بوده و مخرج غیر صفر است. بعلاوه:

هر عددی که نتوان آن را به صورت کسر گویا نوشت، گنگ است.

برای نمونه؛

عددهای π، $\sqrt{2}$، $\sqrt{3}$ و $\sqrt{5}$ همگی گنگ هستند.

- عددهای طبیعی یا صحیح متوالی به صورت زیر هستند:

$$k\ ,\ k+1\ ,\ k+2\ ,\ k+3\ ,\ \dots$$

- عددهای متوالی زوج به صورت:

$$2k\ ,\ 2k+2\ ,\ 2k+4\ ,\ \dots$$

و عددهای متوالی فرد به صورت زیر هستند:

$$2k+1\ ,\ 2k+3\ ,\ 2k+5\ ,\ \dots$$

روش‌های اثبات:

می‌توان روش‌های اثبات احکام ریاضی را در دو نوع کلی طبقه بندی کرد:

اثبات مستقیم و **اثبات غیرمستقیم**

❖ **اثبات مستقیم**

فرض مسأله و حقایق شناخته شده‌ی قبلی به طور مناسب به‌کار رفته و اثبات حکم صورت می‌پذیرد.

❖ **اثبات غیر مستقیم**

در این گروه از روش‌های اثبات، به نوعی حکم مسأله و حقایق قبلی را مورد استفاده قرار داده و درستـ بـودن حکـم را نتیجه می‌گیریم.

نمونه‌هایی از اثبات مستقیم ببینید:

- حاصل جمع یا تفریق دو عدد زوج یا دو عدد فرد همواره زوج است. دلیل:

$$2k+2k'=2\underbrace{(k+k')}_{=k''}=2k''$$

$$2k-1+2k'-1=2\underbrace{(k+k'-1)}_{=k''}=2k''$$

اما اگر یکی زوج و دیگری فرد باشد، حاصل فرد است. دلیل:

$$2k+2k'-1=2\underbrace{(k+k')}_{=k''}-1=2k''-1$$

- حاصل‌ضرب دو عدد فرد، فرد بوده و در غیر این‌صورت حاصل‌ضرب زوج است:

$$(2k-1)(2k'-1)=4kk'-2k-2k'+1=2\underbrace{(2kk'-k-k')}_{=k''}+1=2k''+1$$

- حاصل جمع، تفریق، ضرب و تقسیم دو عدد گویا همیشه عددی گویا است. (در تقسیم باید مخرج غیرصفر باشد.)

$$\frac{m}{n}\pm\frac{p}{q}=\frac{mq\pm np}{nq} \quad و \quad \frac{m}{n}\times\frac{p}{q}=\frac{mp}{nq} \quad و \quad \frac{m}{n}\div\frac{p}{q}=\frac{m}{n}\times\frac{q}{p}=\frac{mq}{np}$$

- مربع هر عدد زوج، زوج بوده و مربع هر عدد فرد، فرد است:

حالت n عددی زوج:

$$n=2k \;\rightarrow\; n^2=4k^2=2\times\underbrace{2k^2}_{=k'}=2k' \;\Rightarrow\; n^2=2k'$$ **زوج است.**

حالت n عددی فرد:

$$n=2k+1 \;\rightarrow\; n^2=4k^2+4k+1=2\times\underbrace{(2k^2+2k)}_{=k'}+1=2k'+1 \;\Rightarrow\; n^2=2k'+1$$ **فرد است.**

a و b عددهایی صحیح و $7a-3b$ عددی زوج است. کدام مورد قطعاً صحیح است؟

❶ ab فرد است.
❷ a^2-b^2+1 فرد است.
❸ $a-6b$ زوج است.
❹ $4a+3b$ زوج است.

پاسخ

بررسی تمام حالات:

تکنیک زیر گاهی در اثبات مستقیم مورد نیاز است:

تفکیک فرض به تمام حالت‌های ممکن، و بررسی درستی حکم در هر حالت.

برای نمونه؛

نشان می‌دهیم حاصل‌ضرب هر دو عدد صحیح متوالی، زوج است. دو عدد را به صورت n و $n+1$ در نظر بگیرید. برای n فقط دو حالت ممکن است رخ بدهد:

- n زوج باشد؛ در این صورت:

$$n=2k:\quad n\times(n+1)=2k(2k+1)=2\times\underbrace{k(2k+1)}_{=k'}=2k'$$

درستی حکم تایید شد.

- n فرد باشد؛ در این صورت:

$$n=2k+1:\quad n\times(n+1)=(2k+1)(2k+2)=\underbrace{(2k+1)(k+1)}_{=k'}\times 2=2k'$$

در این حالت هم درستیِ حکم تایید شد.

پس حکم در کل درست است.

در ادامه، دو روش در اثبات غیر مستقیم و نمونه‌هایی از هر کدام ببینید:

نکته ۲

برهان خُلف:

برای استفاده از این روش، طبق گام‌های زیر عمل می‌کنیم:

- حکم مورد نظر را نادرست فرض می‌کنیم؛ **(فرض خلف)**
- با توجه به فرضِ مرحله‌ی قبل و بیان استدلالی مناسب، «حقایق شناخته شده» یا «فرض» آن قضیه یا مسأله را نقض می‌کنیم.
- نتیجه می‌گیریم حکم آن مسأله نمی‌تواند نادرست باشد و از ابتدا صحیح بوده است.

نمونه‌هایی مهم:

الف) نشان می‌دهیم: اگر n^2 فرد باشد، آنگاه n هم فرد است.

فرض کنید n فرد نباشد؛ پس n زوج است و چنان که قبلاً دیدیم، باید n^2 هم زوج باشد که با فرض تناقض دارد.

پس حکم نمی‌تواند نادرست باشد و لذا صحیح خواهد بود.

ب) نشان می‌دهیم: اگر a گنگ و b گویا باشد، $a+b$ گنگ است. اگر $a+b$ گویا باشد:

$$a=(a+b)-b$$ (تفریق دو عدد گویا که باید گویا باشد، ولی غیرممکن است.)

پ) نشان می‌دهیم: اگر a گنگ و $b\neq 0$ گویا باشد، ab گنگ است. اگر ab گویا باشد:

$$a=\frac{ab}{b}$$ (تقسیم دو عدد گویا که باید گویا باشد، ولی غیرممکن است.)

تکمیل بحث بالا: (مهم)

الف) احکام زیر با مثال نقض رد می‌شوند: (چرا؟)

- جمع، تفریق، ضرب یا تقسیم دو عدد گنگ، عددی گنگ است.
- جمع، تفریق، ضرب یا تقسیم دو عدد گنگ، عددی گویا است.

ب) دیدیم که:

«اگر عدد گویا غیر صفر باشد، ضرب آن در یک عدد گنگ، یا تقسیم آن بر یک عدد گنگ، همواره گنگ است.»

با وجود مطلب بالا، ضرب و تقسیم گویا و گنگ می‌تواند گویا هم باشد. زیرا:

برای عدد گنگ a و عدد گویای $\circ$، مقادیر $\circ \times a = \circ$ و $\frac{\circ}{a} = \circ$ گویا خواهند شد.

حالت ویژه:

حاصل تقسیم عدد گنگ بر عدد گویا، هیچ‌گاه گویا نخواهد شد! (توضیح دهید.)

اگر α و β دو عدد گنگ و $\alpha + \beta$ گویا باشد، آنگاه $\alpha - \beta$ .... بوده و $\alpha + ۲\beta$ .... است.

❶ گنگ - گنگ ❷ گنگ - گویا ❸ گویا - گنگ ❹ گویا - گویا

پاسخ

اگر α و β دو عدد گنگ و $\frac{\beta}{۲} + \frac{\alpha}{۵}$ گویا باشد، آنگاه $۲\alpha - ۵\beta$ .... بوده و $۲\alpha + ۵\beta$ .... است.

❶ گنگ - گنگ ❷ گنگ - گویا ❸ گویا - گنگ ❹ گویا - گویا

پاسخ

α و β دو عدد گنگ و $۲\alpha + ۶\beta$ گویا است. اگر $۲\alpha + m\beta$ نیز گویا باشد، m کدام است؟

❶ ۶ ❷ ۳ ❸ ۱۰ ❹ ۱۵

پاسخ

حکم «اگر A و B، دو ماتریس هم مرتبه باشند و $AB = \overline{O}$، آنگاه $A = \overline{O}$ یا $B = \overline{O}$» مفروض است. برای . . . . . . درستی این حکم از روش . . . . . . استفاده می‌کنیم.

❶ اثبات - استدلال استنتاجی ❷ رد - مثال نقض

❸ اثبات - برهان خلف ❹ رد - برهان خلف

پاسخ

توجه کنید: (مهم)

اگر a_1، a_2 و a_3 عددهایی صحیح و b_1، b_2 و b_3 همان اعداد، ولی با ترتیب دیگری باشند، حاصل $(a_1-b_1)(a_2-b_2)(a_3-b_3)$ همواره عددی زوج است. زیرا:

اگر حاصل‌ضرب فرد باشد، هر سه عامل فرد بوده و جمعشان نیز باید فرد شود. (غیر ممکن؛ زیرا جمعشان صفر است!)

a_1، a_2 و a_3 عددهایی صحیح و b_1، b_2 و b_3 همان اعداد، ولی با ترتیب دیگری هستند. چه تعداد از عددهای زیر قطعاً زوج هستند؟

الف) $5a_1a_2a_3-3b_1b_2b_3$

ب) $(a_1-b_1)(a_2-b_2)(a_3-b_3)$

پ) $a_1b_1+5a_2b_2+10a_3b_3$

ت) $(a_1-b_1)(a_1-b_2)^2(a_1-b_3)^3$

❶ ۴ ❷ ۳ ❸ ۲ ❹ ۱

پاسخ

نکته ۳

اثبات بازگشتی:

در اثبات به‌طریق بازگشتی به ترتیب زیر عمل می‌کنیم:

- حکم را موقتاً می‌پذیریم.
- با انجام استدلال‌های مناسب در چند مرحله به یک رابطه‌ی بدیهی یا فرض داده شده می‌رسیم.
- اکنون اگر تمام مراحل را بتوان از آخر به اول نتیجه گرفت، یعنی استنتاج‌های انجام شده برگشت‌پذیر (دو شرطی) باشند، درستی حکم تأیید می‌شود.

برای نمونه؛

نشان می‌دهیم برای $a>0$، نامساوی $a+\frac{1}{a}\geq 2$ برقرار است. حکم را پذیرفته و طرفین آن را در a ضرب می‌کنیم:

$$a+\frac{1}{a}\geq 2 \xrightarrow{\times a} a^2+1\geq 2a \to a^2+1-2a\geq 0 \Rightarrow (a-1)^2\geq 0$$

عبارت $(a-1)^2\geq 0$ همواره درست است و بعلاوه تمام مراحل بالا دو شرطی هستند. در واقع:

$$a+\frac{1}{a}\geq 2 \Leftrightarrow a^2+1\geq 2a \Leftrightarrow a^2+1-2a\geq 0 \Leftrightarrow (a-1)^2\geq 0$$

کدام یک از عبارت‌های زیر، یک قضیه‌ی دو شرطی است؟ ($a,k \in \mathbb{R}$)

❶ اگر $a+\frac{1}{a}\geq ۲$ باشد، آنگاه $a^{۲}+\frac{1}{a^{۲}}\geq ۲$ است.

❷ اگر $a>۰$ باشد، آنگاه $a\neq -۱$ است.

❸ اگر α و β دو عدد گنگ باشند، آنگاه $\alpha-\beta$ گویاست.

❹ اگر $k^{۳}>k^{۲}$ باشد، آنگاه $k>۱$ است.

پاسخ

در اثبات حکم $x^{۲}+y^{۲}+۱\geq xy+x+y$ برای اعداد حقیقی x و y، همواره به کدام عبارت بدیهی می‌رسیم؟

❶ $(x-y)^{۲}+(x-۱)^{۲}+(y-۱)^{۲}\geq ۰$

❷ $(x+y)^{۲}+(x-۱)^{۲}+(y-۱)^{۲}\geq ۰$

❸ $(x-y)^{۲}+(x+۱)^{۲}+(y+۱)^{۲}\geq ۰$

❹ $(x+y)^{۲}+(x+۱)^{۲}+(y+۱)^{۲}\geq ۰$

پاسخ

در اثبات نامساوی $x^{۲}+y^{۲}-k^{۳}\geq xy+x+y$ به روش بازگشتی، حداکثر مقدار k برای این‌که به یک عبارت بدیهی برسیم و مراحل برگشت‌پذیر باشند، کدام می‌تواند باشد؟

❶ ۰

❷ $-\frac{۱}{۲}$

❸ $-\sqrt[۳]{۲}$

❹ $-\sqrt[۳]{۴}$

پاسخ

در اثبات نامساوی $\frac{۱}{\sqrt{x}}+\frac{۱}{\sqrt{y}}\geq \frac{۴}{\sqrt{x}+\sqrt{y}}$ از طریق اثبات بازگشتی، رابطه‌ی بدیهی به دست آمده کدام است؟

(x و y دو عدد حقیقی مثبت هستند.)

❶ $(x+y)^{۲}>۰$

❷ $x^{۲}+y^{۲}>۰$

❸ $(\sqrt{x}-\sqrt{y})^{۲}\geq ۰$

❹ $\sqrt{x}+\sqrt{y}>۰$

توجه فرمایید:

اطلاعات و تبلیغ مدرس یا آموزشگاه روی جلد و تمام اطراف این صفحه قابل درج است.

پاسخ

توجه فرمایید:

اطلاعات و تبلیغ مدرس یا آموزشگاه روی جلد و تمام اطراف این صفحه قابل درج است.

۲ بخش‌پذیری در $\mathbb{Z}$

معرفی دقیق مفهوم «تقسیم‌پذیری» یا «بخش‌پذیری»:

نکته ۴

بخش‌پذیری:

فرض کنید a و $b \neq 0$ عددهایی صحیح باشند.

عدد a بر b «**بخش‌پذیر**» است، هرگاه عدد صحیح k یافت شود که: $a = bk$. در این‌صورت می‌نویسیم: $b | a$.

بنابراین:

$$b | a \quad \Leftrightarrow \quad a = bk, \quad k \in \mathbb{Z}$$

اگر چنین عدد k وجود نداشته باشد، می‌نویسیم: $b \nmid a$.

(عبارت $b | a$، به صورت « b **عاد می‌کند** a را» یا « b **عدد** a **را می‌شمارد**» خوانده می‌شود.)

برای نمونه:

$$4 \nmid 10 \quad \text{و} \quad 4 | -12$$

بعلاوه:

چند خاصیت مقدماتی عاد کردن:

- تمام اعداد بر ۱ و -1 بخش‌پذیر هستند؛ یعنی همواره: $\pm 1 | a$.

$$a = 1 \times a \ \rightarrow \ 1 | a \quad \text{و} \quad a = -1 \times (-a) \ \rightarrow \ -1 | a$$

- هر عددی بر خودش بخش‌پذیر است. زیرا:

$$a = a \times 1 \ \Rightarrow \ a | a$$

به صورت کامل‌تر:

$$\pm a | \pm a$$

- بدیهی است که:

$$a | b \ \Leftrightarrow \ a | -b$$

- تمام اعداد صحیح، عدد صفر را عاد می‌کنند، زیرا: $a \times 0 = 0$. به عبارت دیگر:

صفر تنها عددی است که بر تمام اعداد بخش‌پذیر است، یعنی همواره: $a | 0$.

- هیچ عددی بر صفر تقسیم نمی‌شود؛ ولی چون تساوی $k \times 0 = 0$ برای هر عدد صحیح k برقرار است، خواهیم داشت: $0 | 0$. بنابراین:

$$0 | a \ \Rightarrow \ a = 0$$

یعنی:

عدد صفر فقط خودش را عاد می‌کند.

چند نمونه‌ی دیگر:

الف) نشان می‌دهیم که برای هر عدد طبیعی n داریم: $a|a^n$. برای $n=1$ حکم بدیهی است.

اگر $n>1$ باشد، در این صورت:

$$a^n = a\times \underbrace{a^{n-1}}_{=k} \rightarrow a^n = ak \Rightarrow a|a^n$$

ب) نشان می‌دهیم که $a|b$ همیشه نتیجه می‌دهد: $a^n|b^n$. (n هر عدد طبیعی) چون برای یک k صحیح داریم: $b=ak$. پس:

$$b^n=(ak)^n=a^n\times \underbrace{k^n}_{=k'}=a^n\times k' \Rightarrow a^n|b^n$$

اگر a، b و c سه عدد صحیح باشند، چه تعداد از روابط زیر درست است؟

الف) اگر $a|2b$، آنگاه $a|b^2$.

ب) اگر $a|bc$، آنگاه $a|b$ یا $a|c$.

ت) اگر $a|b+c$، آنگاه $a|b$ یا $a|c$.

❶ ۱ ❷ ۲ ❸ ۳ ❹ ۰

پاسخ

بیان دقیق یک مفهوم آشنا و مهم در نظریه اعداد:

نکته ۵

عدد اول :

عدد طبیعی $p>1$ را «**اول**» گوییم، هرگاه غیر از ۱ و خودش هیچ مقسوم‌علیه مثبتی نداشته باشد. سایر اعداد طبیعی بزرگ‌تر از یک «**مرکب**» محسوب می‌شوند. بنابراین:

$$a|p \Rightarrow a=\pm 1,\ a=\pm p$$

طبق بیان بالا:

عدد ۱ نه اول است و نه مرکب.

توجه کنید:

عدد ۲ تنها عدد اول زوج است؛ زیرا سایر عددهای زوج بر ۲ بخش‌پذیر بوده و اول نیستند.

مواردی ساده ببینید: (دلایل در انتهای همین فصل)

- هر عدد اول $p>2$ به صورت $2k\pm 1$ است.
- هر عدد اول $p>3$ به صورت $6k\pm 1$ است.

توجه کنید:

در ذهن داشتن این‌که هر عدد طبیعی $n>1$ به صورت ضرب عددهای اول است، در موارد گوناگونی مفید واقع می‌شود.

اگر a و b عددهایی طبیعی باشند، $486|a^2$ و $405|b^3$، حداقل $a+b$ کدام است؟

❶ ۱۵۳ ❷ ۱۲۳ ❸ ۹۹ ❹ ۸۱

پاسخ

در ادامه ویژگی‌های اصلی شمارش و برخی کاربردهای هر کدام را ببینید:

نکته ۶

ویژگی ۱:

نتیجه گیری زیر برای هر عدد صحیح m درست است:

$$a|b \Rightarrow a|bm$$

دلیل:

طبق فرض، برای یک $k \in \mathbb{Z}$ داریم: $b=ak$ و در نتیجه:

$$bm=a\underbrace{km}_{k'} \rightarrow bm=ak' \Rightarrow a|bm$$

بعلاوه:

خواص ساده‌ی زیر به آسانی نشان داده می‌شوند:

- اگر $a|b$، آنگاه $am|bm$.
- اگر $a|b$ و $c|d$، آنگاه $ac|bd$.
- اگر $ac|bc$ و $c\neq 0$ باشد، آنگاه داریم: $a|b$.

اگر a، b و c اعداد طبیعی و $a^2|bc$ و $c|a$، آنگاه کدام مورد صحیح است؟

❶ $a|b$ ❷ $b|a$ ❸ $b|ac$ ❹ $b|c$

پاسخ

نکته ۷

ویژگی ۲ :

شمارش، خاصیت تعدی دارد؛ یعنی:

اگر a بر b و b بر c بخش‌پذیر باشد، آنگاه: a بر c بخش‌پذیر است.

به صورت نمادین:

$$c\,|\,b \wedge b\,|\,a \quad\Rightarrow\quad c\,|\,a$$

دلیل:

طبق فرض، برای عددهای $k_1, k_2 \in \mathbb{Z}$ داریم: $b = ck_1$ و $a = bk_2$. در نتیجه:

$$a = bk_2 = \underbrace{ck_1k_2}_{=k} \;\to\; a = ck \quad\Rightarrow\quad c\,|\,a$$

کاربرد ساده:

نشان می‌دهیم از رابطه‌ی $a\,|\,b$ نتیجه می‌شود: $a\,|\,b^n \;\; (n \in \mathbb{N})$

زیرا:

همواره $b\,|\,b^n$ است و در نتیجه طبق ویژگی قبل:

$$a\,|\,b \wedge b\,|\,b^n \quad\Rightarrow\quad a\,|\,b^n$$

مثال: (مهم)

با فرض $a^3\,|\,b^7$، نشان دهید:

$a^2\,|\,b^5$؛ ولی ادعای $a^2\,|\,b^4$ الزاماً صحیح نیست.

چون a و b از ضرب عددهای اول ساخته شده‌اند، می‌توانید آن‌ها را توان‌هایی از عدد اولی یکسان فرض کنید: یعنی آن‌ها به صورت‌های $a = p^m$ و $b = p^k$ باشند. طبق فرض:

$$(p^m)^3\,|\,(p^k)^7 \;\to\; p^{3m}\,|\,p^{7k} \;\to\; 3m \le 7k \xrightarrow{\times\frac{2}{3}} 2m \le \frac{14}{3}k \le 5k$$

بنابراین $p^{2m}\,|\,p^{5k}$ و به عبارت دیگر $a^2\,|\,b^5$.

«عبارت $a^2\,|\,b^4$ معادل $2m \le 4k$ است که ممکن است برقرار نباشد.»

کدام نتیجه‌گیری در مورد اعداد طبیعی a و b صحیح نیست؟

❶ $a^3\,|\,b^7 \Rightarrow a^4\,|\,b^9$

❷ $a\,|\,b,\; b^2\,|\,ac \Rightarrow b\,|\,c$

❸ $a\,|\,b,\; b^2\,|\,ac \Rightarrow a\,|\,c$

❹ $a^4\,|\,b^9 \Rightarrow a^3\,|\,b^7$

پاسخ

برای دو عدد صحیح a و b $(a \neq 0)$، اگر $a^3 | b^2$، آنگاه کدام رابطه‌ی زیر لزوماً درست نیست؟

❶ $a | b$ ❷ $a^2 | b$ ❸ $a^4 | b^5$ ❹ $a | b^2$

پاسخ

نکته ۸

ویژگی ۳:

این ویژگی مهم و کاربردی به صورت زیر بیان می‌شود:

اگر دو عدد بر عددی بخش‌پذیر باشند، آنگاه جمع و تفریقشان هم بر آن عدد بخش‌پذیر است.

با نماد ریاضی:

$$a | b \wedge a | c \quad \Rightarrow \quad a | b \pm c$$

دلیل:

طبق فرض، برای عددهای $k_1, k_2 \in \mathbb{Z}$ داریم: $b = ak_1$ و $c = ak_2$. در نتیجه:

$$b \pm c = ak_1 \pm ak_2 = a\underbrace{(k_1 \pm k_2)}_{=k} \;\rightarrow\; b \pm c = ak \quad \Rightarrow \quad a | b \pm c$$

اگر $a - b | a$، آنگاه . . .

❶ $a | a - b$ ❷ $b | a - b$ ❸ $a | b$ ❹ $a - b | b$

پاسخ

نتیجه:

برای عددهای صحیح m و n همواره داریم:

$$\boxed{a | b \wedge a | c \quad \Rightarrow \quad a | bm \pm cn}$$

دلیل این مطلب، با توجه به ویژگی‌های اول و سوم بدیهی است.

اگر $۵a + ۹b | ۳a + ۴b$، آنگاه کدام یک از اعداد زیر مضرب $۳a + ۴b$ است؟

توجه فرمایید:

اطلاعات و تبلیغ مدرس یا آموزشگاه روی جلد و تمام اطراف این صفحه قابل درج است.

❶ $۲۴b$ ❷ $۲۱b$ ❸ $۱۸b$ ❹ $۱۵b$

پاسخ

اگر عدد طبیعی $a > ۳$ اعداد $۷m+۲$ و $۱۱m+۴$ را عاد کند، کدام مورد نمی‌تواند عدد اول بزرگ‌تر از ۳ باشد؟ (نوبت ۲- کنکور ۱٤۰٤)

❶ $ak+۱$ ❷ $ak+۳$ ❸ $ak+۵$ ❹ $ak+۷$

پاسخ

به ازای بعضی از مقادیر $n \in \mathbb{N}$، اگر $\alpha | ۱۳n+۳$ و $\alpha | ۷n+۴$ و $\alpha \neq ۱$ باشد، آنگاه مجموع ارقام کوچک‌ترین عدد n، کدام است؟ (کنکور ۹۸)

❶ ۷ ❷ ۸ ❸ ۹ ❹ ۱۰

پاسخ

اگر p عددی اول و a طبیعی باشد، با فرض $pa | p^۲ + a$، حاصل $۲p - a$ کدام است؟

❶ -۳ ❷ -۲ ❸ ۲ ❹ ۰

پاسخ

اگر $۲n-۱ | ۲n^۲ + ۱$، تعداد جواب‌های طبیعی n کدام است؟

❶ ۴ ❷ ۳ ❸ ۲ ❹ ۱

پاسخ

نقاط به شکل (a,b) روی منحنی $y=\frac{۳x-۱}{x+۲}$ قرار دارند. اگر $a,b\in\mathbb{Z}$ باشند، چند نقطه با این ویژگی روی ایـن منحنـی قرار دارد؟ (کنکور ۱۴۰۱)

❶ ۴ ❷ ۳ ❸ ۲ ❹ ۱

پاسخ

توجه کنید:

(مشابه تست قبل): اگر n یک جواب رابطه‌ی $n-a\,|\,P(n)$ باشد، باید در رابطه‌ی $n-a\,|\,P(a)$ نیز صادق باشد:

$$\boxed{n-a\,|\,P(n)\ \Rightarrow\ n-a\,|\,P(a)}$$

بزرگ‌ترین عدد طبیعی n که در رابطه‌ی $n+۴\,|\,n^۳+n+۱$ صدق کند، کدام است؟

❶ ۱۴۱ ❷ ۶۷ ❸ ۶۳ ❹ ۵۹

پاسخ

چند نقطه با مختصات صحیح روی منحنی $۸x^۲+xy+۳x-y=۰$ قرار دارد؟ (نوبت ۱- کنکور ۱۴۰۴)

❶ ۱ ❷ ۲ ❸ ۳ ❹ ۴

پاسخ

نکته ۹

ویژگی ۴:

اگر داشته باشیم: $a\,|\,b$ و $b\neq ۰$ باشد، آنگاه $|a|\le|b|$. به صورت نمادین:

$$a\,|\,b\wedge b\neq ۰\ \Rightarrow\ |a|\le|b|$$

و به زبان ساده:

یک عدد صحیح غیرصفر نمی‌تواند بر عددهایی با اندازه‌ی بزرگ‌تر از خود بخش‌پذیر باشد.

دلیل:

طبق فرض، عدد $k\in\mathbb{Z}$ هست که: $b=ak$. در نتیجه:

$$|b|=|a||k| \xrightarrow{|k|\geq 1} |b|\geq|a|$$

برای نمونه؛

نشان می‌دهیم اگر a و b عددهایی صحیح و غیر صفر باشند، آنگاه:

$$a|b \wedge b|a \quad \Rightarrow \quad a=\pm b$$

طبق ویژگی قبل باید داشته باشیم:

$$|a|\leq|b| \quad \text{و} \quad |b|\leq|a|$$

بنابراین:

$$|a|=|b| \;\Rightarrow\; a=\pm b$$

نکته ۱۰

بخش‌پذیری ضرب‌های متوالی:

به چند مورد ساده ولی کاربردی در مورد ضرب عددهای متوالی توجه کنید:

- حاصل‌ضرب دو عدد صحیح متوالی همواره زوج است، چون یکی از آن‌ها فرد و دیگری زوج است:

$$n(n+1)=2k$$

- حاصل‌ضرب سه عدد صحیح متوالی مضرب ۶ است و در کل:
- حاصل‌ضرب n عدد صحیحِ متوالی، همواره مضرب $n!$ است، یعنی بر $n!$ بخش‌پذیر است.

برای نمونه؛

نشان می‌دهیم مربع هر عدد فرد n به صورت $8k+1$ است. چون $n=2q+1$ است:

$$n^2=(2q+1)^2=4q^2+4q+1=4\underbrace{q(q+1)}_{=2k}+1=8k+1$$

(این مطلب که مربع هر عدد فرد به صورت 8k+1 است را در ذهن داشته باشید.)

۳ ب.م.م و ک.م.م

ب.م.م (یعنی: بزرگ‌ترین مقسوم علیه مشترک) و ک.م.م (یعنی: کوچک‌ترین مضرب مشترک)

نکته ۱۱

ب.م.م اعداد:

فرض کنیم a و b دو عدد صحیح باشند که لااقل یکی از آن‌ها غیر صفر است. عـدد طبیعـی d «**ب.م.م**» ایـن دو عدد است، هرگاه دو شرط برقرار باشد:

- $d|a$ و $d|b$
- سایر مقسوم علیه‌های مشترک a و b از d کوچک‌تر باشند.

در این صورت می‌نویسیم: $(a,b)=d$.

چند مورد مقدماتی و خاص:

- اگر $a|b$، آنگاه $(a,b)=|a|$ است. بویژه:

$$(a,o)=|a| \quad \text{و} \quad (a,a)=|a|$$

توجه: عبارت (o,o) بی‌معنی است.

- p عددی اول و a عددی صحیح:

اگر $p|a$، آنگاه: $(a,p)=p$ و در غیر این‌صورت: $(a,p)=۱$.

بویژه:

برای دو عدد اول گوناگون p و q همواره داریم: $(p,q)=۱$.

- ب.م.م بعد از تجزیه‌ی دو عدد؛ از ضرب عامل‌های مشترک با توان کمتر قابل محاسبه است.

بیان نمادین:

اگر تجزیه‌ی دو عدد به صورت $a=p_۱^{\alpha_۱}\times p_۲^{\alpha_۲}\times\cdots\times p_k^{\alpha_k}$ و $b=p_۱^{\beta_۱}\times p_۲^{\beta_۲}\times\cdots\times p_k^{\beta_k}$ باشد، آنگاه:

$$(a,b)=p_۱^{\gamma_۱}\times p_۲^{\gamma_۲}\times\cdots\times p_k^{\gamma_k} \quad , \quad \gamma_i=\min\{\alpha_i,\beta_i\}$$

نتیجه:

اگر عدد c چنان باشد که $c|a$ و $c|b$، آنگاه: $c|d$.

اگر a و b اعدادی صحیح باشند، آنگاه ب.م.م عددهای a و $ab+۱$ کدام است؟

❶ ۱ ❷ a ❸ b ❹ $a+۱$

پاسخ

مقادیر $(8a+6, 8a+2)$ کدام است؟ (a عدد صحیح)

❶ ۲ ❷ ۱ یا ۲ ❸ ۱ یا ۴ ❹ ۱ یا ۲ یا ۴

پاسخ

حاصل $(a^2-4a+1, a-3)$ کدام است؟ ($a \in \mathbb{Z}$)

❶ ۱ یا ۲ ❷ ۱ یا ۵ ❸ ۱ یا ۲ یا ۴ ❹ ۱ یا ۳ یا ۶

پاسخ

بزرگ‌ترین مقسوم‌علیه مشترک دو عدد $2n^2+1$ و $2n-4$ برابر است با:

❶ ۴ یا ۵ ❷ ۱ یا ۳ یا ۹ ❸ ۱ یا ۷ ❹ ۲ یا ۴

پاسخ

بزرگ‌ترین مقسوم‌علیه مشترک دو عدد n^2+n و $3n-1$، برای مقادیر مختلف طبیعی n، چند مقدار متفاوت می‌تواند داشته باشد؟

❶ ۱ ❷ ۲ ❸ ۳ ❹ ۶

پاسخ

توجه کنید:

اگر $(a,b)=d$ باشد، می‌توان نشان داد کوچک‌ترین عضو مثبت مجموعه‌ی زیر هم برابر d است:

$$\{ax+by \mid x,y \in \mathbb{Z}\}$$

اگر m کوچک‌ترین عضو مثبت مجموعه $\{407r+592s \mid r,s \in \mathbb{Z}\}$ باشد، مجموع ارقام m کدام است؟

(نوبت ۱- کنکور ۱۴۰۳)

❶ ۱۰ ❷ ۱۱ ❸ ۲ ❹ ۷

پاسخ

حالت خاص زیر در مورد ب.م.م اعداد اهمیت بسیاری دارد:

نکته ۱۲

اعداد متباین :

دو عدد طبیعی a و b را نسبت به هم «**اول**» یا «**متباین**» گوئیم، هرگاه:

$$(a,b)=1$$

به دو مورد در ارتباط با این مفهوم توجه کنید:

- واضح است که $(4,9)=1$ و بنابراین متباین بودن اعداد ربطی به اول بودن تک‌تک آن‌ها ندارد.
- دو عدد a و b وقتی نسبت به هم اول هستند که در تجزیه‌ی این دو عدد به عددهای اول، عامل اول مشترکی وجود نداشته باشد. برای نمونه:

  با توجه به $48=2^4\times3$ و $35=5\times7$، خواهیم داشت: $(48,35)=1$.

کدام یک از اعداد زیر نسبت به هر سه عدد ۶۴، ۸۱ و ۱۲۵ اول است؟

❶ ۴۹ ❷ ۳۵ ❸ ۲۱ ❹ ۱۴

پاسخ

اگر a و b دو عدد صحیح باشند که $5a-12b=17$ و $(a,b)\neq1$، آنگاه (a,b) کدام است؟

❶ ۵ ❷ ۱۲ ❸ ۷ ❹ ۱۷

پاسخ

برای کدام مقدار a، دو عدد صحیح $5n+3$ و $an+7$ همواره نسبت به هم اول هستند؟

❶ ۱۴ ❷ ۱۳ ❸ ۱۲ ❹ ۱۱

پاسخ

مواردی خاص:

- دو عدد متوالی و همچنین، دو عدد فرد متوالی همیشه نسبت به هم اول‌اند:

$$(a,a+۱)=۱ \quad و \quad (۲m-۱,۲m+۱)=۱$$

- در مورد دو عدد زوج متوالی داریم:

$$(۲m,۲m+۲)=۲$$

اکنون مضرب‌های مشترک دو عدد صحیح را بررسی می‌کنیم.

نکته ۱۳

ک.م.م اعداد:

برای دو عدد صحیح a و b که هر دو غیر صفر هستند، عدد طبیعی c ک.م.م آن دو است، هرگاه:

اولاً: $a|c$ و $b|c$

ثانیاً: سایر مضرب‌های مثبت و مشترک a و b از c بزرگ‌تر باشند.

در این صورت می‌نویسیم: $[a,b]=c$.

چند مورد ساده:

- هرگاه $a|b$، آنگاه داریم: $[a,b]=|b|$؛ بویژه:

$$[a,a]=|a| \quad و \quad [\mp۱,a]=|a|.$$

- ک.م.م با تجزیه‌ی دو عدد؛ از ضرب عامل‌های مشترک با توان بیشتر در عامل‌های غیر مشترک قابل محاسبه است. بیان نمادین:

اگر تجزیه‌ی دو عدد به صورت $a=p_۱^{\alpha_۱}\times p_۲^{\alpha_۲}\times\cdots\times p_k^{\alpha_k}$ و $b=p_۱^{\beta_۱}\times p_۲^{\beta_۲}\times\cdots\times p_k^{\beta_k}$ باشد، آنگاه:

$$[a,b]=p_۱^{\theta_۱}\times p_۲^{\theta_۲}\times\cdots\times p_k^{\theta_k} \quad , \quad \theta_i=\max\{\alpha_i,\beta_i\}$$

نتایج:

۱) اگر عدد m چنان باشد که $a|m$ و $b|m$، آنگاه: $[a,b]|m$.

۲) همواره داریم: $[a,b]=\dfrac{|ab|}{(a,b)}$. بویژه اگر a و b نسبت به هم اول باشند:

$$[a,b]=\frac{|ab|}{۱}=|ab|$$

اگر a و b دو عدد صحیح غیر صفر باشند، کدام نادرست است؟

❶ $(a,[a,b])=|a|$　　❷ $[a,(a,b)]=|a|$

❸ $(a,[a,۰])=|a|$　　❹ $[a,(a,۰)]=|a|$

توجه فرمایید:

اطلاعات و تبلیغ مدرس یا آموزشگاه روی جلد و تمام اطراف این صفحه قابل درج است.

پاسخ

اگر $(a,b)=d$ و $[a,b]=c$ باشد، مقدار $((a+b,d),[ab,c^۲])$ کدام است؟

❶ d ❷ $c^۲$ ❸ $|a+b|$ ❹ $|ab|$

پاسخ

اگر $a>۱$، $a|۵n-۲$ و $a|۳n+۷$، مقدار $((۱۲a,۱۸a^۲),[a,۳a^۲])$ کدام است؟

❶ ۱۲۳ ❷ ۸۲ ❸ ۲۴۶ ❹ ۱

پاسخ

رقم وسط بزرگ‌ترین عدد طبیعی سه رقمی n که در رابطه‌ی $۱۴|n-۱$ و $۵۲|n-۱$ صدق می‌کند، کدام است؟

❶ ۱ ❷ ۴ ❸ ۲ ❹ ۰

پاسخ

نکات دیگر:

- ب.م.م و ک.م.م برای سه عدد صحیح a و b و c به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$(a,b,c)=((a,b),c) \quad \text{و} \quad [a,b,c]=[[a,b],c]$$

- برای دو عدد صحیح و مثبت a و b:
  - $(a,b)=d$ نتیجه می‌دهد که: $(a^n,b^n)=d^n$.
  - $[a,b]=c$ نتیجه می‌دهد که: $[a^n,b^n]=c^n$.
- برای هر عد صحیح k داریم:

$$(ka,kb)=|k|(a,b) \quad \text{و} \quad [ka,kb]=|k|[a,b]$$

توجه فرمایید:
اطلاعات و تبلیغ مدرس یا آموزشگاه روی جلد و تمام اطراف این صفحه قابل درج است.

در پایان، حالتی را بررسی می‌کنیم که عددها بر هم بخش‌پذیر نیستند.

نکته ۱۴

قضیه تقسیم:

در تقسیم عدد صحیح a بر عدد طبیعی b، اعداد صحیح و یکتای q و r وجود دارند که:

$$a = bq + r \quad , \qquad ۰ \le r < b$$

عددهای q و r به‌ترتیب «**خارج قسمت**» و «**باقی‌مانده**» تقسیم a بر b نام دارند.

توجه کنید:

الف) اگر یک عدد بر عددی بزرگ‌تر از خود تقسیم شود، باقی‌مانده خودش است. دقیق‌تر: باقی‌مانده تقسیم ۰، ۱، ۲، ... تا $b-۱$ بر b برابر خودشان است. برای مثال، باقی‌مانده تقسیم ۵ بر ۸ برابر همان ۵ است.

ب) در تقسیم a بر b همواره می‌توان:

- خارج قسمت را توسط جزء صحیح $q = \left[\dfrac{a}{b}\right]$ و سپس:
- باقی‌مانده را از رابطه‌ی $r = a - bq$ به‌دست آورد.

برای نمونه؛

خارج قسمت و باقی‌مانده‌ی تقسیم عددهای ۳۱ و ۳۱− بر ۷ را تعیین می‌کنیم. با انجام تقسیم:

(توجه داشته باشید: خارج قسمت را باید عددی انتخاب کنید که باقی‌مانده منفی نشود!)

$$\begin{array}{r|l} -۳۱ & ۷ \\ \cline{2-2} -\ -۳۵ & -۵ \\ \hline ۴ & \end{array} \Rightarrow r = ۴ \text{ و } q = -۵ \qquad\qquad \begin{array}{r|l} ۳۱ & ۷ \\ \cline{2-2} -\ ۲۸ & ۴ \\ \hline ۳ & \end{array} \Rightarrow r = ۳ \text{ و } q = ۴$$

روش دوم:

خارج‌قسمت و باقی‌مانده‌ی تقسیم ۳۱− بر ۷ را با استفاده از نکته‌ی قبل مشخص می‌کنیم:

$$q = \left[\frac{-۳۱}{۷}\right] = [-۴/۴] = -۵ \xrightarrow{r=a-bq} r = -۳۱ - ۷(-۵) \Rightarrow r = ۴$$

خارج قسمت تقسیم عدد ۷۸۷ بر چند عدد طبیعی برابر ۱۰ است؟

❶ ۹ ❷ ۸ ❸ ۷ ❹ ۶

پاسخ

در تقسیم a بر b، خارج قسمت و باقی‌مانده با هم برابرند. اگر ۳ واحد از مقسوم‌علیه کم شود، ۵ واحد به خارج قسمت اضافه شده و باقی‌مانده صفر می‌شود. مقادیر خارج قسمت کدام است؟

1. ۵ و ۸
2. ۴ و ۹
3. ۵ و ۱۰
4. ۸ و ۱۰

پاسخ

در تقسیم چند عدد طبیعی بر ۵۰، باقی‌مانده برابر ثلث مربع خارج قسمت است؟

1. ۱۶
2. ۸
3. ۴
4. ۱۲

پاسخ

اگر خارج قسمت تقسیم عدد طبیعی $a>۹$ بر ۱۱، سه واحد بیشتر از باقی‌مانده‌ی آن باشد، احتمال این‌که عدد $a-۹$ بر ۲۴ بخش‌پذیر باشد، کدام است؟ (کنکور ۱۴۰۰)

1. $\frac{۱۳}{۲۲}$
2. $\frac{۶}{۱۱}$
3. $\frac{۱}{۲}$
4. $\frac{۵}{۱۱}$

پاسخ

به کاربردی مهم از قضیه‌ی تقسیم توجه کنید.

دسته‌بندی اعداد صحیح:

فرض کنید $m>۱$ عدد طبیعی ثابتی باشد. عدد صحیح دلخواه a را در نظر گرفته و آن را بر m تقسیم می‌کنیم:

$$a=mk+r\ ; \qquad r=۰,۱,۲,\dots,m-۱$$

می‌بینید که می‌توان عددهای صحیح را بر حسب باقی‌مانده تقسیم بر m در یک مجموعه قرار داد.

اگر باقی‌مانده صفر باشد، عددها به صورت زیر هستند:

$$a=mk\ ,\ \ k\in\mathbb{Z}$$

مجموعه‌ی تمام این نوع اعداد را با $[0]_m$ نشان می‌دهیم:

$$[0]_m = \{mk \mid k \in \mathbb{Z}\}$$

اگر باقی‌مانده‌ی تقسیم برابر ۱ شود، عددها به این صورت هستند:

$$[1]_m = \{mk+1 \mid k \in \mathbb{Z}\}$$

سایر عددهای صحیح نیز به یکی از صورت‌های زیر خواهند بود:

$$[2]_m = \{mk+2 \mid k \in \mathbb{Z}\}$$
$$[3]_m = \{mk+3 \mid k \in \mathbb{Z}\}$$
$$\vdots$$
$$[m-1]_m = \{mk+m-1 \mid k \in \mathbb{Z}\}$$

می‌بینید که:

با انتخاب عدد طبیعی m، مجموعه‌ی $\mathbb{Z}$ دقیقاً به تعداد m زیر مجموعه افراز (بخش‌بندی) شد:

$$[0]_m \ , \ [1]_m \ , \ [2]_m \ , \ \dots \ , \ [m-1]_m$$

یعنی:

- این مجموعه‌ها هیچ یک تهی نیستند.
- دو به دو اشتراک ندارند.
- هر عدد صحیح دقیقاً در یکی از آن‌ها جای دارد.

برای نمونه؛

به ازای $m=4$، دقیقاً چهار بخش جدا از هم چنین هستند:

$$[0]_4 = \{4k \mid k \in \mathbb{Z}\} = \{\dots, -8, -4, 0, 4, 8, 12, \dots\}$$

$$[1]_4 = \{4k+1 \mid k \in \mathbb{Z}\} = \{\dots, -7, -3, 1, 5, 9, 13, \dots\}$$

$$[2]_4 = \{4k+2 \mid k \in \mathbb{Z}\} = \{\dots, -6, -2, 2, 6, 10, 14, \dots\}$$

$$[3]_4 = \{4k+3 \mid k \in \mathbb{Z}\} = \{\dots, -5, -1, 3, 7, 11, 15, \dots\}$$

چنان‌که می‌بینید:

هر عدد صحیح a بر حسب عدد طبیعی m به یکی از صورت‌های زیر قابل نوشتن است:

$$mk \ , \ mk+1 \ , \ mk+2 \ , \ \dots \ , \ mk+m-1$$

برای نمونه:

بر حسب $m=5$، هر عدد صحیح به یکی از حالت‌های زیر قابل نوشتن است:

$$5k \ , \ 5k+1 \ , \ 5k+2 \ , \ 5k+3 \ , \ 5k+4$$

در ضمن:

از بین پنج حالت بالا، فقط اولین حالت، یعنی عددهای به شکل $5k$، بر ۵ بخش‌پذیر هستند.

مثال: نشان دهید:

الف) اگر n^2 مضرب ۳ باشد، آنگاه n هم مضرب ۳ است.

ب) هر عدد اول $p>۳$ به صورت $۶k\pm۱$ است.

اگر عدد صحیح a بر ۲ و ۳ بخش‌پذیر نباشد، آنگاه a به کدام صورت است؟

1) $۶q+۱$　2) $۶q+۴$　3) $۶q+۵$　4) موارد ۱ و ۳

پاسخ

اگر a یک عدد صحیح فرد باشد، آنگاه $a^۴$ به کدام صورت است؟

1) $۱۶k+۲$　2) $۱۶k+۱$　3) $۸k-۱$　4) $۸k+۳$

پاسخ

اگر a زوج بوده و $b|a+۳$، آنگاه باقی‌مانده‌ی تقسیم $a^۳+b^۲-۳$ بر ۸ کدام است؟

1) ۶　2) ۴　3) ۲　4) ۰

پاسخ

۴ ویژه صد درصدی‌ها

«بررسی نمونه‌هایی پیشرفته‌تر و برخی نکات تکمیلی این مبحث با هدف گذاری درصد ۱۰۰ در آزمون‌ها»

ADVANCED

با هدف یادگیری عمیق‌تر و پیشرفت بیشتر، این بخش را دنبال کنید . . .

مثال: نشان دهید اگر $p > 3$ عددی اول باشد، باقی‌مانده‌ی تقسیم p^2 بر ۲۴ همواره برابر ۱ است.

پاسخ

توجه کنید:

اگر p عددی اول باشد و داشته باشیم: $p \mid ab$، آنگاه:

p باید لااقل یکی از عددهای a و b را عاد کند.

برای چند عدد طبیعی دو رقمی n، عدد n^2+12 بر ۱۳ بخش‌پذیر است؟

❶ ۱۳ ❷ ۱۴ ❸ ۱۵ ❹ ۱۶

پاسخ

باقی‌مانده تقسیم عدد a بر b برابر ۵ و باقی‌مانده تقسیم عدد b بر a برابر ۱ است. رقم یکان بزرگ‌ترین عدد دو رقمی b کدام است؟ (a و b عددهای طبیعی هستند.)

❶ ۱ ❷ ۷ ❸ ۶ ❹ ۹

پاسخ

خاصیت مهمی از ب.م.م عددها:

نکته ۱۵

با اضافه یا کم کردن مضربی از a یا b به عدد دیگر، ب.م.م تغییر نمی‌کند:

$$(a,b)=(a,b\pm ka)$$

به عنوان کاربرد:

الف) مقدار $(۳۴۱,۲۷۷)$ را در طی چند مرحله حساب می‌کنیم:

$$\underbrace{(۳۴۱,۲۷۹)}_{=(۳۴۱-۲۷۹,۲۷۹)}=(۶۲,۲۷۹)=(۶۲,۲۷۹-۴\times۶۲)=(۶۲,۳۱)=۳۱$$

ب) بزرگ‌ترین مقدار $(۱۱n-۱,۳n+۲)$ را حساب می‌کنیم؛ ($n\in\mathbb{Z}$). طبق خاصیت بالا، جمله‌ی شامل n را در یکی از دو عدد حذف می‌کنیم:

$$(۱۱n-۱,۳n+۲)=(۱۱n-۱-۴(۳n+۲),۳n+۲)=(-n-۹,۳n+۲)$$
$$=(-n-۹,۳n+۲+۳(-n-۹))=(-n-۹,-۲۵)$$

مقدار پایانی برابر $(n+۹,۲۵)$ است و بیشترین مقدار ممکن ۲۵ خواهد بود.

به ازای چند عدد طبیعی و دو رقمی n، اعداد $۴n+۱$ و $۵n-۳$ نسبت به هم اول‌اند؟ **(کنکور خارج ۹۵)**

❶ ۸۱ ❷ ۸۲ ❸ ۸۴ ❹ ۸۵

پاسخ

نکته ۱۶

اگر a و b اعدادی صحیح و n عددی طبیعی باشد، آنگاه:

- همواره رابطه‌ی $a-b\,|\,a^n-b^n$ برقرار است.
- اگر n فرد باشد، آنگاه: $a+b\,|\,a^n+b^n$.
- اگر n زوج باشد، آنگاه: $a+b\,|\,a^n-b^n$.

اگر $a^۲\,|\,b-c$، آنگاه کدام گزینه لزوماً صحیح است؟

❶ $a^n\,|\,b-c$ ❷ $a^۲\,|\,b^n+c^n$ ❸ $a^۲\,|\,b^n-c^n$ ❹ $a^n\,|\,b^n-c^n$

پاسخ

تعداد عضوهای مجموعه‌ی $\{n: 65 \mid 2^n+1\}$ از مجموعه‌ی اعداد طبیعی کوچک‌تر از ۱۰۰ کدام است؟

❶ ۶ ❷ ۷ ❸ ۸ ❹ ۹

پاسخ

برای چند عدد طبیعی دو رقمی n، رابطه‌های $9 \mid 2^n-1$ و $82 \mid 3^n+1$ هر دو برقرار هستند؟

❶ ۴ ❷ ۵ ❸ ۶ ❹ ۸

پاسخ

معمولاً هنگامی که با اطلاعاتی از ب.م.م یا ک.م.م، به دنبال عددها هستیم، تکنیک مفید زیر وجود دارد.

نکته ۱۷

خاصیت عددهای a' و b':

برای دو عدد صحیح a و b:

اگر $(a,b)=d$ باشد، آنگاه $(\frac{a}{d},\frac{b}{d})=1$ است.

قرار می‌دهیم: $\frac{a}{d}=a'$ و $\frac{b}{d}=b'$؛

بنابراین خواهیم داشت: $a=a'd$ و $b=b'd$ و البته: $(a',b')=1$.

توجه کنید:

مفاهیم بالا، جستجوی اعداد a و b را به جستجو به دنبال عددهای کوچک‌تر a' و b' با شرط اضافه $(a',b')=1$ تبدیل می‌کند.

مجموع دو عدد طبیعی ۵۰۴ و ب.م.م آن‌ها ۳۶ است. کمترین مقدار برای تفاضل آن دو عدد کدام است؟

❶ ۳۶ ❷ ۷۲ ❸ ۱۰۸ ❹ ۱۴۴

پاسخ

نکته ۱۸

ک.م.م بر حسب a' و b':

ک.م.م برابر $[a,b]=a'b'd$ است، زیرا:

$$[a,b]=\frac{a'd\times b'd}{d}\Rightarrow [a,b]=a'b'd$$

بویژه:

اگر $(a,b)=1$ باشد، آنگاه $[a,b]=|ab|$ است.

اگر $[a,84]=252$ باشد، کوچک‌ترین مقدار a کدام است؟

❶ ۳ ❷ ۶ ❸ ۹ ❹ ۱۸

پاسخ

ب.م.م دو عدد ۲۳ و ک.م.م آن‌ها ۲۰۹۳ است. عدد بزرگ‌تر کدام است؟

❶ ۲۵۳ ❷ ۲۹۹ ❸ ۳۹۱ ❹ ۴۳۷

پاسخ

کوچک‌ترین مضرب مشترک دو عدد ۶۰ برابر بزرگ‌ترین مقسوم علیه مشترک آن‌ها است. اگر مجموع این دو عدد ۱۳۶ باشد، تفاضل آن دو عدد کدام است؟ (کنکور ۹۹)

❶ ۴۲ ❷ ۴۸ ❸ ۵۲ ❹ ۵۶

پاسخ

اگر a و b دو عدد طبیعی بوده، $\frac{a}{b}=\frac{۳}{۴}$ و $ab+[a,b]=۷۲$، آنگاه $a+b$ کدام است؟

❶ ۷ ❷ ۱۴ ❸ ۲۱ ❹ ۲۸

پاسخ

TEST تمرین تست

۱– کدام یک از موارد زیر با استفاده از مثال نقض رد می‌شود؟

❶ مربع هر عدد اول بزرگ‌تر از ۳ در تقسیم بر ۳ باقی‌مانده ۱ دارد.

❷ اگر $n^۲$ مضرب ۸ باشد، آنگاه n مضرب ۴ است.

❸ برای هیچ دو عدد اول p و q، عدد $p+q$ اول نیست.

❹ عدد ۱۲ را نمی‌توان به صورت مجموع اعداد طبیعی متوالی نوشت.

۲– اگر a، b و c اعدادی اول و غیر از ۲ باشند، کدام عدد لزوماً اول نیست؟

❶ $a(b+۱)+۱$ ❷ $۲a+b+c+۱$

❸ $abc-۱$ ❹ $ab+ac+bc$

۳– کدام گزینه نادرست است؟

❶ اگر x و y گنگ باشند، آنگاه xy گنگ است.

❷ اگر x گویا و y گنگ باشد، آنگاه $x-y$ گنگ است.

❸ $۸^n-۱$ همواره مضرب ۷ است.

❹ اگر x و y گویا باشند، آنگاه xy گویا است.

۴– کدام عبارت نادرست است؟

❶ عبارت $x^۲+x+۷$ هیچ‌گاه صفر نمی‌شود.

❷ اگر x و y دو عدد طبیعی باشند، آنگاه $x+y\geq ۳\sqrt{xy}$.

❸ اگر $x\geq ۱$، آنگاه $x+\frac{۱}{x}\geq ۲$.

❹ عبارت $-x^۲+۲x-۶$ همواره منفی است.

۵– اگر x بزرگ‌ترین عضو مجموعه‌ی A باشد، کوچک‌ترین عضو مجموعه‌ی $\{x-۲y+۲ \mid y\in A\}$ کدام است؟

❶ ۲ ❷ x ❸ $۲-x$ ❹ $۲+x$

۶– اگر $ab=(۳n+۱)^n+(۳n+۲)^n$ باشد، مقدار عددی $a^۲+b^۲$ چگونه است؟ (a و b و n طبیعی)

❶ همواره زوج ❷ همواره فرد

❸ گاهی زوج و گاهی فرد ❹ گاهی عدد اول

۷– اگر $n+۲\mid ۵n-۳$، در این صورت چند جواب صحیح برای n وجود دارد؟

❶ ۱۰ ❷ ۸ ❸ ۶ ❹ ۴

۸- برای چند عدد طبیعی n، عدد $n^۲+۳$ بر $n-۳$ بخش‌پذیر است؟

❶ ۱۲　❷ ۸　❸ ۶　❹ ۴

۹- نمودار تابع $y=\frac{x^۳-۳}{x-۳}$ از چند نقطه با مختصات صحیح عبور می‌کند؟

❶ ۱۲　❷ ۸　❸ ۱۶　❹ ۱۴

۱۰- مجموع ارقام بزرگ‌ترین عددی که در تقسیم بر ۴۷ باقی‌مانده توان دوم خارج قسمت است، چیست؟

❶ ۱۲　❷ ۱۱　❸ ۱۶　❹ ۱۴

۱۱- در یک تقسیم ۵۲ واحد به مقسوم و ۴ واحد به مقسوم‌علیه اضافه کرده‌ایم. اگر خارج قسمت و باقی‌مانده تغییر نکند، خارج قسمت کدام است؟

❶ ۱۲　❷ ۱۳　❸ ۲۵　❹ ۲۶

۱۲- اگر a عددی زوج باشد، عدد $a(a^۲-۴)$ همواره بر کدام عدد بخش‌پذیر است؟

❶ ۱۵　❷ ۴۸　❸ ۳۲　❹ ۳۶

۱۳- در تقسیم عدد طبیعی a بر ۳۷، باقی‌مانده‌ی تقسیم از مربع خارج قسمت آن ۲ واحد کمتر است. بزرگ‌ترین مقدار a مضرب کدام عدد است؟

❶ ۱۲　❷ ۹　❸ ۱۶　❹ ۱۴

۱۴- بزرگ‌ترین عضو مجموعه‌ی $A=\{a: ۲a\,|\,۷۲,\ ۵a\,|\,۶۰۰\}$ کدام است؟

❶ ۱۲　❷ ۱۸　❸ ۲۴　❹ ۳۶

۱۵- اگر p عددی اول و دو رقمی باشد، مقدار $(۴۰p^۲, ۱۴۷)$ کدام است؟

❶ ۲۱　❷ p　❸ ۱　❹ ۸

۱۶- کدام مورد همواره صحیح نیست؟

❶ $a+b\,|\,[a,b]$　❷ $a\,|\,b \Rightarrow a\,|\,[b,b+۱]$

❸ $b\,|\,a \Rightarrow [a,b]=|a|$　❹ $(a,b)\,|\,[a,b]$

۱۷- حاصل‌ضرب دو عدد اول برابر ۳۹۸ است. مجموع این دو عدد بر کدام بخش‌پذیر است؟

❶ ۲　❷ ۳　❸ ۹　❹ هیچکدام

۱۸- اگر a و b اعدادی طبیعی و $a^۲-b^۲$ عددی اول باشد، آنگاه کدام همواره صحیح است؟

❶ a و b هر دو اول　❷ a یا b اول　❸ $a=b+۲$　❹ $a=b+۱$

۱۹- عدد $\overline{aabb}$ همواره بر کدام‌یک از اعداد زیر بخش‌پذیر است؟

❶ ۵ ❷ ۷ ❸ ۳ ❹ ۱۱

۲۰- اگر $۱۱۲|b^۳$ و $۱۳۵|a^۲$، کم‌ترین مقدار برای $a+b$ کدام است؟ ($a,b\in \mathbb{N}$)

❶ ۲۹ ❷ ۷۳ ❸ ۵۳ ❹ ۵۹

۲۱- اگر عدد طبیعی n مضرب ۷ نباشد، بزرگ‌ترین مقسوم‌علیه مشترک دو عدد $n^۲+۹n+۲۱$ و $n+۷$ کدام است؟

❶ ۱ ❷ ۱ و ۳ ❸ ۱ و ۵ ❹ ۷

۲۲- اگر n عدد طبیعی و دو عدد $۹n-۵$ و $n+۴$ دارای مقسوم‌علیه مشترک غیر از ۱ باشند، تعداد اعداد دو رقمی n کدام است؟

❶ ۱ ❷ ۲ ❸ ۳ ❹ ۴

۲۳- به‌ازای چند عدد طبیعی و دو رقمی n، دو عدد به صورت‌های $۲۵n+۹$ و $۱۱n+۴$ نسبت به هم اول‌اند؟ (کنکور ۸۹)

❶ ۸۶ ❷ ۸۷ ❸ ۸۹ ❹ ۹۰

۲۴- مجموع دو عدد ۲۷۷۲ و بزرگ‌ترین مقسوم علیه (مشترک) آن‌ها ۲۳۱ و مخالف عدد کوچک‌تر است. تفاضل این دو عدد کدام است؟ (کنکور ۹۴)

❶ ۲۳۱ ❷ ۴۶۲ ❸ ۶۹۳ ❹ ۹۲۴

۲۵- حاصل $[۳]_۴ \cup [۱]_۴$ برابر کدام است؟

❶ $[۱]_۴$ ❷ $[۱]_۲$ ❸ $[۰]_۲$ ❹ $\mathbb{Z}$

۲۶- برای .... درستی گزاره‌ی «$n^۲+۳n+۱۳$ به ازای هر عدد طبیعی n، عددی اول است.»، می‌توان از روش .... استفاده کرد.

❶ اثبات- در نظر گرفتن همه‌ی حالت‌ها ❷ اثبات- برهان خلف
❸ رد- مثال نقض ❹ رد- برهان خلف

۲۷- اگر مجموع و تفاضل دو عدد حقیقی گنگ باشد، آنگاه کدام الزاماً درست است؟

❶ هر دو عدد گنگ هستند. ❷ حداقل یکی از دو عدد گنگ هستند.
❸ حداکثر یکی از دو عدد گنگ است. ❹ فقط یکی از دو عدد گنگ است.

۲۸- برای چند مقدار طبیعی n رابطه‌ی $۲n+۱|۵n^۲-۷n+۱$ برقرار است؟

❶ ۴ ❷ ۰ ❸ ۲ ❹ ۱

۲۹– فرض کنید $(a,b)=۲^{۴}\times ۵\times ۷^{۲}$ و $ab=۲^{۹}\times ۵^{۳}\times ۷^{۴}\times ۱۷$. در تجزیه به عوامل اول، مجموع توان‌های عوامل $[a,b]$ کدام است؟

❶ ۱۰ ❷ ۱۱ ❸ ۱۲ ❹ ۱۳

۳۰– تعداد اعداد پنج رقمی مضرب ۱۸ که مربع کامل هستند، کدام است؟ $(\sqrt{۱۰}\cong ۳/۱۶)$ (کنکور ۱۴۰۰)

❶ ۳۵ ❷ ۳۶ ❸ ۳۷ ❹ ۳۸

۳۱– یک عدد پنج رقمی با استفاده از دو عدد متوالی کمتر از ۱۰ نوشته شده است. اگر مجموع ارقام آن عدد به صورت $۲۳n+۱$ باشد، چند عدد پنج رقمی با این ویژگی وجود دارد؟ (نوبت ۱- کنکور ۱۴۰۳)

❶ ۶ ❷ ۱ ❸ ۲ ❹ ۳

ویژه‌ی داوطلبان سرآمد

۱– منحنی $۴x^{۲}-۳xy-۲y+۱=۰$ از چند نقطه با مختصات صحیح می‌گذرد؟

❶ ۶ ❷ ۴ ❸ ۳ ❹ صفر

۲– کدام عدد سه رقمی زیر نمی‌تواند مربع یک عدد باشد؟

❶ $\overline{ab۶}$ ❷ $\overline{ab۱}$ ❸ $\overline{ab۴}$ ❹ $\overline{ab۷}$

۳– به‌ازای چند عدد طبیعی n، عدد $n^{۴}+۴$ اول است؟

❶ ۳ ❷ ۲ ❸ ۱ ❹ صفر

۴– برای چند عدد صحیح n، ب.م.م دو عدد $n^{۲}+n$ و $n^{۲}-n$ برابر ۹ است؟

❶ ۰ ❷ ۱ ❸ ۲ ❹ ۴

۵– چند عدد طبیعی دو رقمی n وجود دارد که ک.م.م دو عدد n و ۱۰ بر ۲۰ بخش‌پذیر باشد؟

❶ ۴۰ ❷ ۳۹ ❸ ۲۲ ❹ ۲۱

۶– برای عددهای صحیح a و b داریم: $۱۳\mid a+۳b+k$ و $۱۳\mid ۵a+۲b+۱۷$. کوچک‌ترین مقدار طبیعی k کدام است؟

❶ ۳ ❷ ۶ ❸ ۹ ❹ ۱۳

۷– اگر ترکیب‌های خطی دو عدد a و ۱۵ (یعنی: عبارات به شکل $ax+۱۵y$) تمام اعداد صحیح را تولید کنند، ب.م.م دو عدد ۲۱۰ و $۲a$ کدام است؟ $(a\in\mathbb{Z})$

❶ ۲ یا ۶ ❷ ۲ یا ۱۴ ❸ ۲ یا ۶ یا ۱۴ ❹ فقط ۲

۸– چند نقطه با مختصات طبیعی روی منحنی $۳x^۲+xy-۲y-۱۶=۰$ قرار دارد؟

❶ ۴ ❷ ۲ ❸ ۱ ❹ صفر

۹– برای هر عدد طبیعی n، عدد $A=n^۲+an+b^۲$ زوج است. اگر a و b دو عدد طبیعی بزرگ‌تر از یک باشد، آنگاه حاصل‌ضرب ab کدام می‌تواند باشد؟

❶ ۱۴ ❷ ۱۵ ❸ ۱۶ ❹ ۱۷

۱۰– برای هر عدد طبیعی n داریم: $n!=۲^{a_۱}\times ۳^{a_۲}\times ۵^{a_۳}\times \cdots$. مقدار $\sum_{i=۱}^{\infty} a_i$ به ازای $n=۲۰$ کدام است؟ (کنکور ۱۴۰۰)

(منظور از $\sum_{i=۱}^{\infty} a_i$، جمع جملات غیرصفر در عبارت $a_۱+a_۲+a_۳+\cdots$ است.)

❶ ۲۸ ❷ ۳۲ ❸ ۳۶ ❹ ۴۰

۱۱– تعداد مقسوم علیه‌های مثبت عدد صحیح $x=۲^m\times ۵^n$ از تعداد مقسوم علیه‌های مثبت صحیح $\frac{x}{۴۰}$، ۱۲ واحد بیشتر است. حداقل مقدار x کدام است؟ (کنکور ۱۴۰۰)

❶ ۶۴۰ ❷ ۸۰۰ ❸ ۱۰۰۰ ❹ ۱۲۸۰

۱۲– کوچک‌ترین مضرب مشترک دو عدد a و b از رابطه‌ی $M=۵a+۱۴$ به‌دست می‌آید. بیشترین مقدار تفاضل دو عدد کدام است؟

❶ ۷۰ ❷ ۴۲ ❸ ۲۲ ❹ ۶۳

لیست کامل مجموعه‌های آموزشی

دوره ابتدایی (عادی)	متوسطه اول (عادی)	ریاضی تیزهوشان
جزوه ریاضی پنجم	جزوه ریاضی هفتم	ریاضی تیزهوشان ششم
جزوه ریاضی ششم	جزوه ریاضی هشتم	ریاضی تیزهوشان هفتم
	جزوه ریاضی نهم	ریاضی تیزهوشان هشتم
		ریاضی تیزهوشان نهم

استعداد تحلیلی (ششم به هفتم)	استعداد تحلیلی (نهم به دهم)
جزوه هوش کلامی (ادبی)	جزوه هوش غیرکلامی (تصویری)
جزوه هوش غیرکلامی (تصویری)	جزوه هوش ریاضی و محاسبات
جزوه هوش ریاضی – منطق و سرعتی	جزوه هوش منطق و استدلال (شامل تحلیل متن)

متوسطه دوم (تجربی: کنکوری)	متوسطه دوم (تجربی: تشریحی)
جزوه کنکور ریاضی دهم	جزوه تشریحی ریاضی دهم
جزوه کنکور ریاضی یازدهم	جزوه تشریحی ریاضی یازدهم
جزوه کنکور ریاضی دوازدهم	جزوه تشریحی ریاضی دوازدهم
جزوه جامع کنکور تجربی	

متوسطه دوم (ریاضی: کنکوری)	متوسطه دوم (ریاضی: تشریحی)
جزوه کنکور ریاضی دهم	جزوه تشریحی ریاضی دهم
جزوه کنکور حسابان (۱)	جزوه تشریحی هندسه (۱)
جزوه کنکور آمار و احتمال	جزوه تشریحی هندسه (۲)
جزوه کنکور هندسه (۲)	جزوه تشریحی حسابان (۱)
جزوه کنکور حسابان (۲)	جزوه تشریحی آمار و احتمال
جزوه کنکور ریاضیات گسسته	جزوه تشریحی ریاضیات گسسته
جزوه کنکور هندسه (۳)	جزوه تشریحی هندسه (۳)
جزوه جامع کنکور ریاضی	جزوه تشریحی حسابان (۲)

رشته انسانی
جزوه ریاضی و آمار پایه دهم (تشریحی + کنکور در یک مجموعه، البته تفکیک شده)
جزوه ریاضی و آمار پایه یازدهم (تشریحی + کنکور در یک مجموعه، البته تفکیک شده)
جزوه ریاضی و آمار پایه دوازدهم (تشریحی + کنکور در یک مجموعه، البته تفکیک شده)

ما متمرکز بر ارتقای کیفیت آموزش هستیم.

سپاس از توجهتان

۰۹۳۵ ۶۰۰ ۸۴۵۴

۰۹۲۰ ۶۰۰ ۸۴۵۴